

Oponentský posudek bakalářské práce

Josef Šašek: *Výchozí argumenty idealismu George Berkeleyho v Pojednání o principech lidského poznání a Třech dialogích mezi Hyladem a Filonooem*

Již úvodní expozice problému bakalářské práce dokazuje autorův široký rozhled ve filosofické tradici i velmi kultivovanou a pokročilou schopnost formulovat myšlenky. Oceňuji, že text je koncizní, neobsahuje žádné zbytečnosti, naopak jde vždy k jádru věci. Autor adekvátně a plodně využívá sekundární literaturu, přičemž objem používané literatury je nadstandardní. Analýza jednotlivých Berkeleyho argumentů z *Principů* i *Dialogů* (kap. 4) je prováděna s dostatečným odstupem, nejde jen o jejich zreferování, nýbrž i návrh možných interpretací a jejich kritické zhodnocení. Velmi hezká je autorská pasáž o vzpomínání, jehož analýza vede k položení důležité otázky po ontologickém statusu konečného subjektu (s. 29 n.). Filosofickou erudici dokazují i pasáže kritizující Berkeleyho pojetí na základě nedostatečného zohlednění role pojmů při konstituci předmětů (s. 39). Závěr práce též plní svoji funkci, tj. přehledně shrnuje dosažené interpretační výsledky.

Vůči práci nemám žádné vážnější námitky, přesto bych autora prosil, aby u obhajoby více vyjasnil následující body:

1) Proč a na základě jakých argumentů vede Berkeleyho idealismus k devalvaci vědy, kdy věda nemůže ve světě hledat zákonitosti a principy, nýbrž může být jen systémem znaků (s. 10 n.) Tento důsledek mi nepřipadá nutný, viz např. Leibniz, který byl v jistém smyslu také imaterialistou, s mechanicky pojatou fyzikou přitom neměl nejmenší problém.

2) Jakou úlohu v textu hraje rozlišení dvou typů idealismu převzaté z textu S. Ricklesse (s. 12)?

3) Nejasné mi připadá představení teorie primárních a sekundárních kvalit u Malebranche, jakkoli uznávám, že v práci jde o okrajové téma (s. 15). Zní to, jako by primární kvality (čisté percepce) závisely na rozdíl od sekundárních kvalit (pocitů) na hmotných předmětech, tak tomu ale není.

Celkově práci jednoznačně hodnotím jako **výbornou**, ve vrchovaté míře naplňuje všechny požadavky kladené na bakalářskou práci.

V Praze dne 6. 9. 2023

Mgr. Martin Vrabec, Ph.D.